

ASSIGNATURA:	LLATÍ I CULTURA CLÀSSICA	
Codi:	28978	
Professor/-a:	JOAN CARBONELL (grup 1) i GEMMA PUIGVERT (grup 2)	
Cicle:	1r	
Semestre:	anual	
Nº. Crèdits:	12	
Tipus:	TR	
Horari de classe:	Grups 1 i 2: M J	de 10:00 a 11:30
Horari tutoria inegrada:	Grups 1 i 2: J	de 13:00 a 14:00
Lloc d'atenció als alumnes:	B7/143 CC ANT. I E. MIT.	Telèfon: 93 581 2442 J. Carbonell
	B7/126 CC ANT. I E. MIT.	Telèfon: 93 581 2749 G. Puigvert

Descripció / Objectius:

L'assignatura pretén dotar l'estudiant de les claus imprescindibles per entendre la civilització grecoromana en el seu conjunt i, en la mesura que sigui possible, la llengua llatina. Amb aquest objectiu té com a eix l'estudi panoràmic de la cultura romana emmarcada en el seu context històric i fa èmfasi especial en l'estudi dels gèneres literaris antics i en la transmissió de la llengua llatina i de la cultura antiga a occident.

En acabar l'assignatura l'estudiant ha de ser capaç de:

1. Fer el comentari d'un text aplicant els coneixements adquirits de caire històric, institucional, literari i cultural referits a la civilització romana –i eventualment grega.
2. Comentar fragments dels principals gèneres literaris llatins, relacionant-los amb el seu autor i assenyalant-ne les característiques principals.
3. Explicar el procés de transmissió de la llengua i de la cultura clàssiques, relacionant-lo especialment amb la transmissió textual i amb el pas del llatí a les llengües romàniques.
4. Identificar la presència de la tradició clàssica en la literatura europea, en les arts plàstiques, en la música, etc. a partir dels casos estudiats.
5. Interpretar el significat bàsic d'un text llatí a partir del seu coneixement de les llengües romàniques i d'un seguit de qüestions guia.

Temari:

1. Context històric de la civilització romana. 1.1 Els inicis mítics / 1.2 El període monàrquic / 1.3 El període republicà / 1.4 El principat / 1.5 El dominat.
2. Principals gèneres literaris antics. 2.1 Panoràmica dels gèneres / 2.2 Comèdia (*La Comèdia del fantasma*, de Plaute i *l'Eunuc*, de Terenci.) / 2.3 Poesia èpica (*L'Eneida*, de Virgili) / 2.4 Oratòria (*Les Catilinàries*, de Ciceró) / 2.5 Poesia elegíaca (*L'art d'estimar*, d'Ovidi) / 2.6 Poesia lírica (Poemes de Catul i d'Horaci) / 2.7 Novel·la (*El Satíricon*, de Petroni i el *Conte de Psique i Cupido*, d'Apuleu) / 2.8 Tràgedia (*Hipòlit* d'Eurípides i *Fedra*, de Sèneca).
3. La transmissió de la cultura llatina. 3.1 Tècniques de comunicació oral i escrita a Roma / 3.2 El procés de la transmissió textual / 3.3 Concepte de tradició clàssica / 3.4 La cristianització de la cultura pagana. Estudi de casos
4. Elements de llengua llatina i del pas a les llengües romàniques

L'exposició a classe tindrà com a eix conductor la cronologia i, per tant, combinarà elements dels diferents temes enunciats aquí.

TREBALL PERSONAL

L'estudiant haurà de llegir en traducció les obres assenyalades en el punt 2 del temari. Igualment haurà de llegir obligatòriament alguns articles o capítols de llibre que ofereixin visions panoràmiques d'algun dels continguts del temari.

Bibliografia:

TEMA 1. BÀSICA: «Roma» a HOWATSON, M. C., *Diccionario de la literatura clásica*, Alianza, Madrid, 1991. **COMPLEMENTÀRIA:** LE BOHEC, Y., *Textes et documents*, PUF, París 1997 / LE GLAY ET AL., *Histoire romaine*, PUF, París, 1991. **INSTRUMENTAL:** GRIMAL, P., *Diccionario de mitología griega y romana*, Paidós, Barcelona, 1981 / HACQUARD, G. ET AL., *Guía de la Roma antigua*, Atenea, Madrid, 2000 / *Enciclopedia dell'antichità classica*, Garzanti, Roma 2000.

TEMA 2. BÀSICA: Introducció de les obres de lectura obligada / C. CODOÑER (ed.), *Géneros literarios latinos*, Salamanca 1997 / **COMPLEMENTÀRIA:** CODOÑER, C. (ed.), *Historia de la literatura latina*, Madrid 1997 / FERNÁNDEZ CORTE, J.C. –MORENO HERNÁNDEZ, A., *Antología de la literatura latina (ss. III aC. – II dC.)*, Madrid 1996 / MARTIN, R. –GAILLARD, J., *Les genres littéraires à Rome*, París 1990 / VON ALBRECHT, M., *Historia de la literatura romana*, 2 vols., Barcelona 1997
INSTRUMENTAL: HOWATSON, M. C., *Diccionario de la literatura clásica*, Alianza, Madrid, 1991.

TEMA 3. BÀSICA: CARDENAL MONTERO, E., "EL SCRIPTORIUM ALTOMEDIEVAL COMO VEHÍCULO TRANSMISOR DE LA CULTURA", EN J. I. DE LA IGLESIA DUARTE, *LA ENSEÑANZA EN LA EDAD MEDIA*, LOGROÑO 2000, PP. 403-412 / JENKYNs, R. (ed.), *El legado de Roma. Una nueva valoración*, Barcelona 1995. Capítol 1 / REYNOLDS, L. D. –WILSON, N. G., *Copistas y filólogos*, Madrid 1986. Capítol 3. **COMPLEMENTÀRIA:** ACHARD, G., *La communication à Rome*, Les Belles Lettres, París 1991 / CAVALLO, G. (ed.), *Le biblioteche nel mondo antico e medievale*, Bari 1993 / CURTIUS, E. R., *Literatura europea y edad media latina*, 2 vols., FCE, Madrid 1955 / HIGHET, G., *La tradición clásica*, 2 vols., FCE, Mèxic, 1978 / JENKYNs, R. (ed.), *El legado de Roma. Una nueva valoración*, Barcelona 1995 / QUETGLAS, P., *Elementos básicos de filología y lingüística latinas*, Barcelona 1985 / SEZNEC, J., *Los dioses de la antigüedad en la Edad Media*, Madrid 1987 **INSTRUMENTAL:** AGHION, I. ET AL., *Guía iconográfica de los héroes y dioses de la antigüedad*, Madrid 1997 / MOORMANN, E. M. -UITTERHOEVE, W., *De Adriano a Zenobia. Temas de historia clásica en literatura, música, artes plásticas y teatro*, Akal, Madrid, 1998.

TEMA 4. BÀSICA: PALMER, L. R., *Introducción al latín*, Barcelona 1984. Capítols I a VII. **INSTRUMENTAL:** VALENTÍ FIOI, E., *Sintaxi llatina*, reelaboració de P. L. Cano. Versió cat. de J. Medina, Barcelona 1987.

TRADUCCIONS (de les obres de lectura obligada):

En català:

APULEU, *Psique i Cupido*, trad. de B. Matas, La Magrana, Barcelona 1999 / CICERÓ, *Les Catilinàries*, trad. de J. Carbonell, La Magrana, Barcelona 1997. Col.lecció L'Esparver Clàssic / EURÍPIDES, *Hipòlit*, trad. de J. Alberich, La Magrana, Barcelona, 2002. Col.lecció L'Esparver Clàssic / OVIDI, *L'art d'estimar*, trad. de T. Puig, La Magrana, Barcelona 2000. Col.lecció L'Esparver Clàssic / PETRONI, *El satíricó*, trad. d'A. Berrio i R. Giró, Columna, Barcelona 1989 / PLAUTE, *El vodevil del fantasma (Mostellaria)*, trad. de J. Carbonell, La Magrana, Barcelona 1999. Col.lecció l'Esparver Clàssic / SÈNECA, *Fedra*, trad. de F. Carbajo, La Magrana, Barcelona, 2002. Col.lecció L'Esparver Clàssic / TERENCE, *L'Eunuc*, trad. de G. Puigvert, La Magrana, Barcelona 1994. Col.lecció L'Esparver Clàssic / VIRGILI, *L'Eneida*, text revisat i trad. de Miquel Dolç, Fundació Bernat Metge, Barcelona 1972-75 / VIRGILI, *L'Eneida*, trad. de J. Bellés, Columna, Barcelona 1999.

En castellà:

CICERÓN, *Catilinarias*, Trad. de F. Campos, Gredos, Madrid 1973 / EURÍPIDES, *Hipólito*. Trad. de C. Miralles, Bosch, Barcelona 1977 / OVIDIO, *Arte de amar*. Trad. de J.L. Arcaz Pozo, Alianza, Madrid 2000 / PETRONIO, *Satiricón*. Trad. de J. Picasso, Cátedra, Madrid 1991 / PLAUTO, *Comedias*, vol.II., trad. de M. González-Haba, Gredos, Madrid 1992 / SÈNECA, *Tragedias*. Trad. de J. Luque Moreno, Gredos, Madrid 1979 / TERENCE, *Eunuco*, trad. de A. Pociña y A. López, Bosch, Madrid 1977 / VIRGILIO, *Eneida*, trad. de V. Cristóbal, Gredos, Madrid 1992.

BIBLIOGRAFIA ad libitum

BALLÓ, J. – PÉREZ, X., *La llavor immortal. Els arguments universals del cinema*, Empúries. [Assaig] / BRECHT, B., *Els afers dels senyor Juli Cèsar*, Ed. 62, Barcelona, 1995. [Novel.la històrica] / DE ROMILLY, J., *El tresor dels sabers oblidats*, Ed. 62, Barcelona, 1999. [Assaig] / ECO, U., *El nom de la rosa*, Barcelona 1988. [Novel.la històrica] / ELIOT, T. S., "Virgili i el món cristià", en ID. *Sobre poetes i poesia*, Columna, Barcelona, 1999, pp. 141-153. [Assaig] / ESPRIU, S., *Les roques i el mar, el blau*, Edicions del Mall, Barcelona, 1984. [Prosa poètica] / GRIMAL, P., *Memorias de Agripina*, Edhasa, Barcelona, 1992. [Novel.la històrica] / MALOUF, D., *Una vida imaginaria*, Muchnik, Barcelona, 2000. [Novel.la històrica] / MANN, TH., *La mort a Venècia*, Proa, Barcelona, 1999. [Novel.la] / SHAKESPEARE, W., *Coriolà. Juli Cèsar. Marc Antoni i Cleòpatra*. [Teatre] / WILDER, TH., *Els Idus [sic] de març*, Ed. 62, Barcelona, 1999. [Novel.la històrica] / YOURCENAR, M., *Memòries d'Adrià*, Laia, Barcelona, 1974. [Novel.la històrica]

Sistema d'avaluació:

Proves

A efectes de qualificació s'establiran dos períodes -primer semestre i segon semestre- en cadascun dels quals l'estudiant realitzarà dues proves. La primera (a mitjan novembre) i la tercera (a mitjan abril) estaran basades sobretot en preguntes de correcció objectiva i comentari de diapositives. La segona (febrer) i la quarta (juny), que coincidiran amb les dates establertes per la Facultat per als exàmens, seran de caràcter global i l'estudiant hi haurà de demostrar maduresa en l'exposició i en l'anàlisi dels continguts. Les dues primeres proves tindran caràcter parcial, és a dir, que s'entendrà que, si l'estudiant les supera, allibera la matèria corresponent al primer semestre.

Qualificació

S'ha d'entendre que cada semestre tindrà una qualificació independent de manera que: a) la primera i la tercera proves tindran el valor d'un 30% de la qualificació semestral corresponent i b) la segona i la quarta proves valdran un 50%. El 20% restant s'obtindrà en funció de: a) l'assistència i la participació a classe, b) la participació en les sessions de tutoria; c) la participació en el fòrum virtual, i d) la presentació de treballs.

Tutoria integrada:

En les sessions de tutoria integrada es duran a terme les activitats següents:

1. Comentari de lectures fetes prèviament.
2. Pràctiques de comprensió de textos llatins.
3. Anàlisi de documents gràfics o sonors relacionats amb aspectes de tradició clàssica.
4. Discussió de qüestions plantejades en el fòrum de l'assignatura.